

SPIS TREŚCI

Wstęp	11
MAŁE CALENDARIUM MANNOWSKIE	13

Część pierwsza STUDIA NAD WYBRANYMI UTWORAMI

SAGA RODU BUDDENBROOKÓW	35
-----------------------------------	----

Buddenbrookowie

Pierwsze utwory — Czy powieść o upadku mieszczaństwa — Lubeka w świetle faktów — *Buddenbrookowie* — dzieło profetyczne — Pierwsza faza upadku — Druga faza upadku — Metafizyczne upojenie — Trzecia faza upadku — *Buddenbrookowie* — dzieło autobiograficzne — Tomasz Buddenbrook — „figura syntetyczna” — Autodiagnoza Tomasz Manna — Żywiół muzyczny w *Buddenbrookach* — Elementy artyzmu

W POSZUKIWANIU ŚWIĘTEGO GRAŁA	73
---	----

Czarodziejska góra

Dylemat artysty — Misterium czasu — Hermetyczna bezczasowość i przezwyciężenie czasu — Trzy doświadczenia czasu — Wnioski i sugestie — Misterium życia i śmierci — Inicjacja w miłość — Wychowawcy Castorpa — „Epifania” Castorpa — Debata nad cywilizacją europejską

ZWIERCIADŁO LUDZKOŚCI W STUDNI CZASU	108
--	-----

Józef i jego bracia

Mit i psychoanaliza — Powrót do źródeł — Korespondencja z Kerényim — Czy ucieczka od własnej epoki? — Konflikt artysty z politykiem — Centralna problematyka — Przy mierze człowieka z Bogiem — Na drodze postępu i uświęcenia — „Piękna historia wymyślona przez Boga” — Właściwości artyzmu

EROS — MAJA — THANATOS	157
----------------------------------	-----

Zamienione głowy

Ekskurs w mityczny świat Indii — Schopenhauer i Kama-

sutra — Motyw biblijny w wydaniu hinduskim — Pragnienie a rzeczywistość — Eros-Thanatos

APOKALIPSA XX WIEKU 174

Doktor Faustus

Brzemie nowego zadania — „Powieść o powieści” — Związek z powieścią biblijną — Nawrót do *Buddenbrooków* — Nowe ujęcie dawnych tematów — Dylemat sztuki współczesnej — *Doktor Faustus* a kryzys powieści współczesnej — Droga do przepaści — Sąsiedztwo estetyzmu i barbarzyństwa — Muzyczność *Faustusa* — Badanie rodowodu hitleryzmu — *Faust* Goethego a *Faust* Manna — *Fust* Manna — Fryderyk Nietzsche — Portret niemieckiego mieszczaństwa — Sprawa przyszłości Niemiec — Prawda obiektywna czy konstrukcja? — Problem Niemiec - problem Europy — *Faust* Tomasza Manna i *Faust* Paula Valéry — Właściwości artysty

MIT EDYPA I KOMPLEKS EDYPA 251

Wybraniec

Upodobanie do zjawisk patologicznych — Dzieje podwójnego incestu — Czy utwór o problematyce chrześcijańskiej? — Kompleks matki — Literackie kłopoty z kompleksem Edypa — Cechy wersji Mannowskiej — Elementy interpretacji psychoanalitycznej — Sugestie intelektualne *Wybranego*

PARODIA MITU HERMESA I WIELKIEJ MACIERZY 276

Wyznania hochsztaplera Feliksa Krulla

Dwie możliwości — Ku humorystycznej syntezie — Autobiografia hochsztaplera — *Krull*-autoparodią twórcy — Wyzwolenie z obsesji hochsztaplerstwa — Sąd Tomasza Manna nad własnym pisarstwem — Uroki świata pozornych wartości i fałszywych blasków — Związek z powieścią szelmowską — Wszechwładztwo erotyki — Od miłości seksualnej do „uniwersalnej sympatii” — Ekskurs kosmogoniczny — Filozofia *Krulla* a filozofia Manna — Znaczenie *Feliksa Krulla* dla samego twórcy

**Część druga
PRÓBA SYNTETY**

CECHY I PARADOKSY OSOBOWOŚCI TWÓRCZEJ 325

Cechy typowe dla twórcy — Dyskryminacja sztuki i zawodu artysty — „Rozkosze ciała” a „rozkosze ducha” — Tomasz Mann-pisarz przewrotny — T. Mann jako przedmiot badań

psychoanalitycznych — Metamorfozy — Związek z Goethem
 — Dwa aspekty osobowości T. Manna — Pisarstwo — „ultima
 ratio” życia — Postawa wobec rzeczy ostatecznych — Sto-
 sunek do własnego życia

*ostatni
 decyzje
 argumenty
 ostateczna
 Srodek*

OBRZĄD CZASU I RZECZYWISTOŚCI 368

Dualizm i synteza — Ironia — Wpływ pierwszej wojny
 światowej na T. Manna i na innych wybitnych pisarzy współ-
 czesnych — Duchowe oblicze epoki T. Manna — Twórczość
 T. Manna jako dokument czasu — T. Mann jako współczes-
 ny Pirandellowi, Heideggerowi, Jaspersowi, A. Malraux i in.
 — Wizja bytu — Funkcja mitu — Stosunek do dylematu cy-
 wilizacji technicznej i urbanistycznej — Problem prymity-
 wizmu w sztuce — Idea cykli i powrotów — Artystyczne
 transkrypcje przeżycia rzeczywistości ontologicznej

SZTUKA PISARSKA 412

Rola świadomości w procesie twórczym — Rola czynnika
 emocjonalnego w procesie twórczym — Symbioza z muzyką
 — Wiara w słowo pisarza

Zakończenie 431

Przypisy 437